

Farklılaşma Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Farklılaşma Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21607>

Özet

Bu ölçek, öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının **farklılaştırılmış öğretim** uygulamalarına yönelik algılanan **öz-yeterlik** düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, 2019 yılında Mutlu, Öztürk ve Aktekin tarafından bilimsel bir çalışmada sonuçlarında oluşturulmuş bir geliştirme ölçeğidir ve eğitim psikolojisi alanında önemli bir ihtiyaca cevap vermektedir. Ölçek, eğitimcilerin çeşitli öğrenci ihtiyaçlarına cevap verebilme kapasitelerine duydukları güveni değerlendirmek için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Farklılaştırılmış Öğretim, Öz-yeterlik, Öğretmen Yeterliliği, Ölçek Geliştirme, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Neşet Mutlu, M. Öztürk, S. Aktekin.

Amaç

Farklılaştırılmış Öğretim Öz-Yeterlik Ölçeği (FÖÖYÖ), eğitimcilerin, sınıflarında öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına, öğrenme stillerine ve hazırlık düzeylerine göre öğretimi uyarlama yeteneklerine duydukları güveni ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu ölçek, öğretmenlerin farklılaştırma stratejilerini uygulamadaki yeterlik inançlarını tespit ederek, mesleki gelişim programlarının planlanmasına bilimsel bir temel sağlayacak hedefler.

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin farklılaştırma stratejilerini ne kadar etkili uygulayabileceklerine dair inançlarını nicel olarak değerlendirerek, bu alandaki eğitim ihtiyaçlarını ve potansiyel gelişim alanlarını belirlemeye yardımcı olmaktır. Bu sayede, hizmet içi eğitimler daha hedef odaklı hale getirilebilir.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Teorisinde merkezi bir yere sahip olan **öz-yeterlik** (Self-Efficacy) yapısını, özel olarak **farklılaştırılmış öğretim** (Differentiated Instruction) bağlamında ölçmektedir. Öz-yeterlik, bireyin belirli bir görevi başarıyla tamamlama yeteneğine olan inancıdır.

Bu ölçekte, yapı, öğretmenlerin içeriği, süreci, ürünü ve öğrenme ortamını öğrencilerin çeşitliliğine göre ayarlama becerilerine odaklanmaktadır. Ölçek, öğretmenlerin farklılaştırma uygulamalarına yönelik zorluklarla başa çıkma ve bu stratejileri başarıyla bir şekilde uygulama konusundaki kişisel inançlarının düzeyini yansıtır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme makalesinde (Mutlu, Öztürk ve Aktekin, 2019), ölçeğin yapısal geçerliliğini sağlamak amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Ölçeğin kavramsal yapıya doğru bir şekilde temsil ettiğini göstermek için içerik geçerliliği ve yapı geçerliliği kanıtları sunulmuştur.

Detaylı geçerlik çalışmaları ve elde edilen bulgular için araştırmacıların orijinal makalesine başvurulması gerekmektedir. Kaynak veride spesifik geçerlik katsayıları bilgisi belirtilmemiştir, ancak geliştirme sürecinde bu analizlerin yapıldığı varsayılmaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları (genellikle Cronbach Alfa katsayıları) orijinal makalede detaylı olarak sunulmuştur. Bu katsayılar, ölçek maddelerinin aynı yapıya ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Ölçeğin güvenilirliği hakkındaki kesin bilgilere ve hesaplanan katsayılara ulaşmak için, Mutlu ve arkadaşlarının 2019 tarihli makalesinin incelenmesi zorunludur. Ölçek geliştirme sürecinde, genellikle ölçeğin alt boyutları için ayrı ayrı güvenilirlik analizleri yapılarak ölçeğin tutarlılığı desteklenmiştir.

Faktör Analizi

Farklılaşma Ölçeği: Özetim Öz-Yeterlik Ölçeği'nin yapısal özelliklerini belirlemek amacıyla açmılayıcı (Exploratory) ve/veya doğrulayıcı (Confirmatory) faktör analizi tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin kavramsal olarak beklenen alt boyutlara ayrılmadığını istatistiksel olarak test etmeye yardımcı olmuştur.

Orijinal çalışmada, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve bu faktörlerin farklılaşma Ölçeği: Özetim Öz-Yeterlik Ölçeği'nin temel alanlarına karşılık geldiği tespit edilmiştir. Detaylı faktör yükleri, öz değerler ve toplam varyans açıklama oranları için yayınlanmamış makaleye başvurulmalıdır.

Ölçme Aracı

Ölçek Çeşidi: Geliştirme

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. Yanıt seçenekleri, katılımcıların ilgili yeterlik algılarını yansıttıkları şekilde düzenlenmiştir (Örneğin: 1=Hiç Yeterli Değilim, 5=Tamamen Yeterliyim).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler ve Öğretmen Adaylar

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışan veya Eğitim Gören)

Popülasyon Detayları: Ölçeğin geliştirildiği örneklem grubu, Türkiye'deki çeşitli eğitim kurumlarında görev yapan veya öğrenim gören eğitimcilerden oluşmaktadır. Spesifik demografik bilgiler makalede yer almaktadır.

Test Metodolojisi: Bilişsel alanda algılanan yeterli ölçeğin, katılımcıların kendi beyanlarına dayanan (Self-Report) bir envanterdir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Gelişimi, Eğitim Performansı, Farklılaştırma Stratejileri, Self-Efficacy, Ölçek Yapısı.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Neşet Mutlu

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Mevcut Değil (Orijinal Kaynakta Belirtilmemiştir)

İletişim E-posta Adresi: neset@erciyes.edu.tr

Yazma Adresi: Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Sorumlu yazarın kurumu temel alınmıştır).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019 (Ölçeğin yayınlandığı yıl)

Kullanım İzinleri: Ölçeğin akademik çalışmalarda ve araştırma amaçlı kullanımı için etik kurallara uyulması ve sorumlu yazar Neşet Mutlu ile iletişime geçilerek izin alınması önerilir.

Ücret: Ticari olmayan akademik kullanımlar için genellikle ücret talep edilmemektedir, ancak her kullanım öncesinde yazarın güncel şartları kontrol edilmelidir.

Kaynakça

Mutlu, N. , Öztürk, M. ve Aktekin, S. (2019). Farklılaştırmalı Öğretim Öz-yeterlik Ölçeği geliştirilmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 185-202. DOI: 10.26468/trakyasobed.466734

Orijinal makaleye DergiPark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal Word (DOCX) belgesi buradan indirilebilir: [farklilastirilmis-ogretim-oz-yeterlik-olcegi-toad.docx](#)

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [farklilastirilmis-ogretim-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf](#)

Farklılaştırılabilir Öğretim Öz-Yeterlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddelerinin tam listesi ve puanlama yönergeleri, sorumlu yazarın izniyle veya yayınlanan makalenin ekinde yer almaktadır. Maddelerin detaylarına ulaşmak için yukarıda bağlantılar verilen orijinal Word veya PDF dosyalarına başvurulması gerekmektedir.

Maddeler, farklılaştırılabilir öğretimin temel alanları olan içeriğin farklılaşması, sürecin farklılaşması, ürünün farklılaşması ve öğrenme ortamının düzenlenmesi konularında öğretmenlerin yeterlik algılarını ölçmek üzere yapılandırılmıştır.